

THE GILLETTE MARRIAGE

FERDINANDO FREGA

CĂSĂTORIA GILLETTE

THE FAMILY · 16

Căsătoria

Când mergea, deși era bărbat, i se vedeau încă eleganța și ținuta ofițerului de armată care fusese odinioară, dar și educația primită la internat, unde domnea o singură regulă: vorbește puțin și ascultă tot.

Avea douăzeci și șapte de ani în acel octombrie din 1962, când a văzut-o intrând în tutungeria unde lucra și a rămas pe loc fermecat.

Înaltă, izbitoare, cu o înfățișare de sudistă fără greș, cu privirea aceea poznașă pe care numai femeile știu s-o arunce. Dar avea doar șaisprezece ani. O chema Giovanna, dar pentru toți cei din familie a fost mereu Gianna.

L-a întrebat imediat pe client despre ea: cine e, ce familie are, de unde vine. Vârstei ei i-a dat prea puțină atenție. În anii aceia, o asemenea căsătorie era binecuvântată de trei ori: de familie, de Biserică și de societate. Era prezentată ca un mod de a le căpătui pe fiice, dar în realitate doar fiii erau căpătuiți.

Tatăl ei lucra la căile ferate. Mama ei avea în oraș un atelier de croitorie respectat, cu croitorese angajate, și făcea haine pentru familii de vază, care cereau o măiestrie de nivel înalt și o plăteau cu generozitate.

Gianna mai avea o soră, Francesca, cu aproape doi ani mai mare. Echilibrată și calmă, o calitate pe care o are și astăzi.

Odată ce tabloul a fost complet, tatăl meu l-a rugat pe client să-l prezinte familiei aceleia. O voia pe mama mea de soție. Voia să se însoare cu ea. O voia pe ea.

Și așa, în aprilie 1963, s-au căsătorit.

Ori de câte ori el lăuda calitățile soției sale în fața mamei ei, aceasta zâmbea și spunea că nu e adevărat, pentru că Gianna era o actriță bună, care nu cerea niciodată voie. Pur și simplu lua tot ce voia.

Tatălui meu i-au trebuit mai puțin de trei luni ca să înțeleagă că n-o va putea niciodată modela pe fata aceea sau turna în tiparul pe care și-l închipuia. Era pur și simplu o femeie cu idei clare, și nu a pierdut timpul să i le facă limpezi și lui.

Într-o zi i-a tras o palmă. Era un comportament pe care vremurile îl recunoșteau drept un drept al bărbatului în familie.

Dar ea nu și-a pierdut calmul.

A ieșit și s-a dus la un magazin de cuțite, de unde a cumpărat o satâră și un cuțit de măcelar.

S-a întors acasă, s-a uitat la tatăl meu și a spus:

„Dacă mai încerci vreodată, vin noaptea și te omor.”

În vocea ei nu era nicio dramă și nicio ezitare. Doar certitudine.

Certitudinea că avea s-o facă.

Timp de cincisprezece zile a dormit în casă încuiat într-o cameră separată și a ieșit abia când a fost sigur că pericolul trecuse.

Și a rămas singurul precedent.

S-au mutat la Cosenza, la trei sute de kilometri de Reggio Calabria.

Pe atunci nu exista autostradă, iar drumul dura aproape șase ore pe drumuri provinciale și printr-un trafic nesfârșit prin orașele.

Două priviri.

Mai puțin de trei minute.

Atât a fost de ajuns ca să hotărască un viitor, înăuntrul unei iubiri care avea să dureze fizic șaiszeci și doi de ani, dar care avea să rămână veșnică în ceea ce au făcut și în noi, copiii lor.

Cosenza – 1963

Au închiriat o casă pe Corso Italia, o zonă centrală a orașului, bine deservită de magazine și de transportul public. Dar după ce s-a terminat luna de miere, întoarcerea la viața obișnuită a fost o etapă pe care n-o cunoștea nimeni.

În fiecare luni tatăl meu pleca de acasă la două dimineața ca să ajungă la primul client la ora opt, în fața unui magazin. Conducea trei sute de kilometri și apoi, în timpul săptămânii, zi după zi, lucra tot mai aproape de casă, până când o regăsea vineri seara.

Între timp, mama a avut norocul s-o cunoască pe Nora Formisano, care locuia chiar vizavi de ea, și cele două s-au împrietenit.

Nora era o femeie de aceeași vârstă cu mama ei și a devenit pentru ea ca o mamă.

Provenea dintr-o familie nobilă napolitană și era căsătorită cu un înalt funcționar al Ministerului de Interne care își făcea serviciul în zona aceea. Avea și trei copii, doar puțin mai mici decât mama mea.

Ei i-a mărturisit mama într-o dimineață că avea o întârziere ciudată a ciclului menstrual. Fusese mereu regulată.

După ce a auzit-o explicând că nu înțelege de ce simte mereu nevoia să urineze, Nora a îmbrățișat-o și i-a spus:

„Fata mea, ești însărcinată.”

Când tatăl meu a venit acasă, ea a hotărât să nu spună nimic.

Voia să-i vadă reacția, dar aștepta Paștele ca să-i spună.

Și așa a făcut.

I-a dat oul de Paște și i-a spus:

„Sunt însărcinată. Trebuie să ne mutăm la Reggio Calabria. Nu vreau ca copilul meu să se nască aici. Vreau să am familia lângă mine.”

Transferul nu era chiar atât de simplu.

Era nevoie de aprobarea companiei, din motive de serviciu, și putea fi făcut abia după aceea.

Tatăl meu a crezut că poate câștiga ceva timp.

Dar în decembrie 1963 mama s-a urcat într-un autobuz și a plecat singură la casa părinților ei, unde pe 11 ianuarie 1964 a născut-o pe Teresa.

Când s-a născut Teresa și vestea s-a răspândit în familie, rudele au așteptat săptămâni întregi până să vină s-o vadă.

Asta i-a rănit mândria de femeie și a determinat-o să ia o decizie pentru viitor.

Relația cu soacra și cu cumnata nu avea să mai fie niciodată la fel.

Furia a rămas, stăpânită în spatele ochilor ei.

Între timp, cererea de transfer și-a urmat cursul, iar în mai 1964 tatăl meu a primit al doilea cadou de Paște.

Mama aștepta un alt copil.

Reggio Calabria – 1964

În septembrie 1964 transferul în cadrul companiei a sosit în sfârșit și s-au mutat la Reggio Calabria.

Dar relația idilică pe care se aștepta s-o aibă cu mama ei nu s-a petrecut niciodată. Mama ei era autoritară și nu-și ceda nimănui puterea sau autoritatea. Tatăl ei era singurul care o răsfăța și îi făcea toate voile, și tot ce a făcut ea după aceea a depins de el.

Era 21 februarie 1965.

Stadionul.

Reggina contra Cosenza.

Tatăl meu și unchiul meu erau în tribună când crainicul a anunțat că un anume Vincenzo Frega era așteptat la intrare pentru un mesaj urgent.

A crezut că e o glumă și a rămas pe loc.

Apoi a venit al doilea anunț:

„Vincenzo, nu putem opri meciul și nu putem opri nici travaliul soției tale. N-ai vrea să te duci acasă? Ți se naște fiul.”

Toată lumea a râs.

Stânjenit, s-a prefăcut că nu e el omul cu pricina.

Am venit pe lume cu binecuvântarea tatălui meu.

„Ai vrut un fiu și a sosit. Dar ăsta o să fie crucea vieții tale.”

Toată lumea a fost anunțată imediat, și au sosit de parcă ar fi fost cei trei Magi.

Nașterea unui fiu era considerată un eveniment care garanta continuarea numelui familiei, dar nimeni nu s-a oprit vreodată să se gândească la faptul că un bărbat fără o femeie e incomplet.

Aveam să petrec următorii șaiszeci și doi de ani explicând asta.

La urma urmei, mai bine Crucea decât secera și ciocanul.

A fost tot ce mi-a trebuit ca să-l înțeleg pe colegul meu de acum două mii de ani și să știu cum ar putea sta lucrurile acolo sus.

Reggio Calabria – 1965

Gianna are doar nouăsprezece ani.

Are doi copii, un soț care lucrează pentru Gillette și absolut nicio înclinație să devină casnică.

Regulile casei sunt deja stabilite.

Salariul și toate beneficiile de la companie trec prin mâinile ei.

Tatăl meu trăiește din decontările de cheltuieli de la Gillette, pentru că lucrează mereu și nu stă niciodată degeaba scărpinându-se la ouă.

Începe să urmărească piața valutară, pentru că în fiecare lună tatăl meu câștigă un concurs de vânzări în Italia, iar sediul central din Milano trimite drept premii lire sterline de aur.

Apoi directorul de vânzări trimite acasă un dormitor complet.

Lemn de fag adevărat.

Paturi integrate.

Saltele.

Perne.

Pături și plăpumi.

Cearșafuri de vară și cearșafuri de iarnă.

Totul e lucrat într-un stil unic, care îi lasă pe oameni fără cuvinte ori de câte ori se spune povestea.

Dar ei îi e frică.

Nu vede stabilitate.

Și cine ar putea s-o condamne?

Vineri seara, cum intră tatăl meu pe ușă, ea îi spune:

„Am doi copii. Vreau o mașină nouă.”

„Dar n-ai permis de conducere. Cum o s-o conduci?”

„Măine o să-mi cumperi o mașină nouă. Vreau un Simca 1000. Cu cinci uși.”

Nimeni n-o putea stăpâni.

Dacă ar fi încercat cineva, viața ar fi devenit un iad.

Cea mai bună soluție a fost să meargă a doua zi la reprezentanță, să scrie un cec de un milion opt sute de mii de lire, să facă asigurarea și să-i dea cheile.

S-a dovedit a fi decizia corectă.

Douăsprezece zile mai târziu avea permisul de conducere.

Nimeni n-a aflat vreodată cum a reușit.

Între timp, tatăl ei deținea toate spațiile ocupate de atelierul de croitorie al mamei ei.

Avea o slăbiciune pentru fiica lui preferată.

Au fost de ajuns câteva minute.

„Tată, fă-mi loc în croitoria mamei. În șase luni deschid un magazin de lână și mercurie.”

Cei doi au ajuns la o înțelegere.

Din doar câteva mutări, bunicul meu și-a mutat soția într-un spațiu separat și i-a dat fiicei sale două vitrine independente.

Ea s-a dus acasă și i-a spus tatălui meu că are nevoie de trei milioane de lire.

Și că ar trebui să le ceară banii părinților lui, cu pretextul că voiau să cumpere o casă.

Tatăl meu i-a cântat în strună.

Banii au sosit.

Și la fel și firma de deasupra magazinului:

LANA BBB DI GENNY

Dar îi trebuia și o autorizație comercială de la primărie, iar ea nu avea una.

La sfârșitul anilor '60, birocrăția nu era tocmai eficientă.

Era un tunel care trăia în politică și călătorea prin politică.

În acea dimineață de luni, l-a rugat pe tatăl meu să-și ia o zi liberă și să stea acasă cu noi.

Apoi a plecat.

Ca vântul care bate peste deșert.

Îl simți cum se mișcă, dar habar n-ai de unde naiba a venit.

S-a dus la primărie.

Acolo a dat de un funcționar care era cât pe ce să-i râdă în față când a cerut autorizația.

În clipa următoare îl apucase de reverele hainei, îl trăsese pe jumătate afară prin ghișeu, iar cinci oameni încercau s-o desprindă de el.

Între timp, se nimerise să treacă pe acolo primarul.

Îl chema Pietro Battaglia.

Mai târziu avea să facă mai multe mandate în Parlamentul italian.

A privit scena, a luat-o pe mama de braț și a invitat-o în biroul lui.

Zece minute mai târziu ieșea cu o autorizație comercială de Tabelul XV.

Ca să fie clar, era tipul de autorizație cerut în Italia pentru a deschide un hipermarket — nivelul cel mai înalt, de obicei imposibil de obținut fără relații politice.

Afacerea a luat avânt.

Agenții de vânzări stăteau la coadă afară.

Un coleg i-a spus până la urmă tatălui meu:

„Știi, e o negustoreasă la Reggio Calabria care le face zile fripte tuturor agenților de vânzări.”

Iar tatăl meu a răspuns:

„Da, știu. Mi-au vorbit mulți despre ea.”

Dar n-a spus niciodată că e soția lui.

Magazinul a căpătat o viață proprie.

Oamenii veneau din toate colțurile orașului ca să cumpere de acolo.

Femeia care îi apuca pe bărbați de revere și îi trântea de perete.

Că erau funcționari publici sau mafioți conta prea puțin.

Numele ei răsuna în tot orașul.

Soția BĂRBATULUI GILLETTE.

Controlul

Într-o dimineață, un șofer de camion a făcut o manevră neatentă pe un bulevard al orașului.

Camionul a agățat portiera mașinii mamei mele și a smuls-o.

Claxonul ei n-a schimbat nimic.

Șoferul nu și-a dat seama ce s-a întâmplat și și-a continuat drumul, în timp ce mașina suferea pagube considerabile.

Până la urmă s-a oprit și a coborât în stradă strigând că femeile astea afurisite nu știu să conducă.

A declarat în gura mare că femeile ar face mai bine să stea acasă să crească copii.

Apoi, privind-o drept în ochi pe mama, care stătea la volan, a aruncat spre ea insulte și amenințări, ca un mafiot.

Pe bancheta din spate eram sora mea, de patru ani, și eu, de trei ani.

Ne-a spus să nu ne mișcăm.

Că se întoarce imediat.

N-am aflat niciodată exact ce s-a întâmplat afară.

Singurul lucru pe care îl știm e că mafiotul a sfârșit în genunchi în fața mamei mele, sărutându-i mâna și cerându-i iertare.

În zilele care au urmat, magazinul a avut o creștere extraordinară a numărului de clienți.

Pe ușă intrau atât de mulți oameni încât tatăl meu a întrebat-o până la urmă dacă aplică adaosurile corecte sau pur și simplu dă marfa pe gratis.

Înainte ca el să apuce să se așeze acasă, ea i-a spus:

„Măine du-te la reprezentanța Fiat și cumpără-mi un FIAT 124 Special alb, motor de 1400, cu patru uși.”

„Dar, Gianna”, a răspuns tatăl meu, „știi cât costă?”

„Trei milioane șase sute cincizeci de mii de lire. Plătești acum. Când vin banii de la asigurare pentru Simca, care nu mai poate fi reparată, ți-i dau înapoi.”

Atât a fost de ajuns.

În mai puțin de douăsprezece ore, mașina nou-nouță stătea afară.

A fost un singur comentariu:

„Mi se spune că mașina asta e folosită în Calabria la jafuri, pentru că e rapidă și receptivă. Ce-ți trebuie ție?”

Ea l-a privit serios și a răspuns:

„O să vezi.”

Iar când el pleca dimineața la muncă, ea îl întreba mereu:

„Unde te duci azi? Unde mănânci la prânz?”

El răspundea că s-ar putea să fie la o sută douăzeci de kilometri.

Iar noi trei apăream acolo pe neașteptate.

El credea că e dragoste.

Ea doar își păzea averea.

Apoi, ca să nu-și piardă obiceiul, a încercat să mute același sistem de control asupra mea.

Niciunul dintre noi n-a câștigat vreodată.

Nici ea.

Nici eu.

Credea că controlul se exercită prin privațiuni și prin bătaie.

Primele n-au avut prea mare efect asupra mea, pentru că îmi mutam imediat nevoile spre altceva, și asta o scotea din minți.

Pe a doua pur și simplu n-o simțeam.

Nu reacționeam.

Nu plângeam.

Nu înjuram.

Aveam control asupra durerii.

Ani mai târziu, același control avea să mă ajute să trec peste alte greutăți.

Ea a crezut mereu că suntem la fel.

Dar n-a acceptat niciodată că o parte din mine îi aparținea tatălui meu.

Iar el a câștigat cu fapte.

Și în tăcere.

Pe teren

Un telefon de la managerul de district vineri seara, după ce fuseseră trimise cifrele de vânzări ale săptămânii, i-a dat de gândit: Maiestatea Sa, directorul de vânzări al Gillette Italia, Raffaele Di Tullio, urma să petreacă trei zile pe teren cu el, iar întâlnirea era fixată pentru luni dimineață, la 7:30, la Hotelul Excelsior din Reggio Calabria.

Programul săptămânii cuprindea vizite la clienți în tot orașul și câteva vizite în suburbiile din jur. Cum era deja mijlocul lui iulie și toată lumea știa cât de cald se poate face în zonă, mama i-a strecurat în geantă o a doua cămașă, spunându-i că înainte de prânz ar fi bine să se împrospăteze și să se schimbe.

A venit la întâlnire în ținută completă: un costum albastru impecabil, o cămașă bleu, cravată și tot respectul cuvenit omului care îl angajase.

Era o zi extrem de călduroasă, și amândoi au transpirat prin haine. Totuși, în timpul vizitelor, în centrul fiecărei discuții nu au stat cifrele de vânzări. Discuția s-a învârtit în jurul întrebării dacă e fericit, cum se simte în viața de familie și cum se adaptează la companie.

A doua zi tatăl meu s-a prezentat pentru a doua zi a vizitei pe teren. Fie pentru că n-a citit corect situația, fie pentru că s-a încrezut prea mult în cifrele lui, a făcut o greșală. A venit îmbrăcat în același costum care, deși uscat, purta încă urme vizibile ale transpirației din ziua dinainte.

Di Tullio s-a uitat la el o secundă lungă, n-a spus nimic, apoi l-a invitat să se așeze la un bar la o cafea.

„Vincenzo”, a spus el, „Gillette nu vinde lame. Gillette vinde încredere. Un bărbat își va pune o lamă la gât în fiecare dimineață doar dacă are încredere în omul care i-a vândut-o. Iar încrederea începe cu o cămașă curată.”

Tatăl meu n-a răspuns. A înțeles.

În seara aceea a venit acasă și i-a spus mamei că avusese dreptate. Din nou.

N-a făcut niciodată aceeași greșeală de două ori.

În a treia zi, Di Tullio i-a strâns mâna în fața Hotelului Excelsior și i-a spus: „Vei ajunge departe. Pentru că ascuți.”

Lecția aceea a devenit codul familiei.

Mama controla tot ce se putea vedea. Autorizația, magazinele, mașinile, banii.

Tatăl meu controla tot ce nu se putea vedea. Exemplul, tăcerea, rezistența, demnitatea de a te prezenta impecabil chiar și când ai transpirat sânge două zile la rând.

Mi-au trebuit șaiszeci de ani ca să înțeleg că asta e o căsătorie.

Un om care apucă un funcționar de revere ca să obțină o autorizație.

Și un alt om care își schimbă cămașa într-o toaletă publică pentru ca firmei lui să nu-i fie rușine cu el.

CĂSĂTORIA GILLETTE

O căsătorie nu e o promisiune. E o lamă.

Dacă o mânuiești cu grijă, îți dă un ras impecabil în fiecare dimineață timp de șaizeci și doi de ani.

Dacă o mânuiești fără grijă, îți taie gâtul.

Tatăl meu și mama mea nu s-au tăiat niciodată unul pe altul.

Doar au învățat, zi după zi, cum să țină lama împreună.

Ferdinando Frega

Gillette Man ✂